

РОЛЬ БАТЬКА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Батьки – це переконаний приклад для своїх дітей. Все те, що вони роблять - активно відкладається в дитячій пам'яті. Яку роль і функцію несе для своєї дитини батько, що він робить, щоб дитина розвивалася? Запитуючи кожен себе, вже в дорослому віці, або дітей, аналізуючи відповіді, побачимо, що більша частина, та що там казати, всі - хочуть бути схожими, або вже схожі, саме на батька.

Подивимося на птахів, які літають високо в небі. Вони літають, розмахуючи двома крилами. Жоден птах не буде летіти з одним крилом. Так і в житті дитини: мама – це одне крило. Для дитини цілком природньо в маленькому віці горнутися до мами, отримувати ласку, доброту. Проте, щоб дитина летіла потрібне ще одне крило – це батько.

Для дитини, яка зростає, батько дає любов, безпеку, захист. На нього можна покластися, він – охоронець, він – приклад для наслідування. Без тата дитина виростає зі страхом перед світом, саме тато вчить дитину бути сміливою, впевненою в собі особистістю. Тато вчить не боятися темряви, загартовує: навчає плавати, стріляти з лука, грати в футбол, рибалити, ремонтувати автомобіль тощо. Для сина батько – приклад відповідальності, мужності, сміливості, поваги до жінок, наставник, друг. Для дочки тато – це приклад гідності, поваги. Якщо тато буде казати дочці, що вона вродлива, розумна, то дівчина виросте впевненою в собі людиною.

Сьогодні в Україні дуже багато сімей є неповними, діти виховуються тільки мамами, бабусями - особами жіночої статі. Причини є різні, але проблема одна: жінка зі своєю впертістю тягне все на своїх плечах, не маючи бажання передати обов'язки чоловікам. І у чоловіків втрачається функція свого прямого обов'язку, як психологічного так і фізичного.

В.О. Сухомлинський писав: « Будь-якого працівника можна замінити таким самим, або здібнішим працівником, а хорошого батька замінити таким самим хорошим батьком неможливо. Ти будеш батьком. Знай, що найважливіша сфера твоєї громадянської діяльності, твого патріотизму, служіння Вітчизні – виховання дітей »[2]. Великий педагог, письменник також розкриває моральні позиції, про участь батька, в праці «Як виховати справжню людину»[3]. Василь Сухомлинський спонукає і попереджає про те, що: «Мужність Мужчини, Чоловіка, Батька полягає в умінні захищати, оберігати дітей, дружину. Моральний обов'язок, моральна відповідальність чоловіка вимагає від нього бути головним годувальником дітей і матері: обставини можуть скластися так, що в певні періоди праця матері полягатиме тільки в вихованні дітей» [3]. Письменник, як педагог, вчить, допомагаючи батькам, своїх вихованців – майбутніх чоловіків, що громадянське обличчя батька – це приклад, здатність бути зразком для дитини, створювати своє, бути самостійному: « Бути гідним свого батька – твоя особиста честь. Честь і гідність батька треба примножувати й берегти, але не ставитися до них як до капіталу, на який можна жити, як до розмінної монети, за яку можна купувати блага і привілеї. Твій корінь іде в батьківську честь, але тобі – пам'ятай це як один з головних заповітів народної мудрості – треба мати власний корінь. На батьківському корені, якщо в тебе не буде власного, не проживеш»[3].

Батько – приклад для своєї дитини. Дитина не тільки слухає своїх батьків, а і робить те саме, що вони. Кожен батько мріє, щоб син, коли виросте, побудував міцну сім'ю. Спостерігаючи за стосунками мами і тата, хлопчик саме від батька освоює культуру взаємин між чоловіком і жінкою.

Поки мама зайнята справами, тато може піти і прогулятися з дітьми. Придивіться на цю дитину: ви побачите в цих очах блиск гордості тому, що поруч батько, захисник, надія... Дитина, коли є поруч батько, не відчуває тугу, дитячий мозок працює в іншому напрямі, він думає і розв'язує поставлені завдання. Ця особливість є також значущою, щоб дитина формувалася як особистість у належний спосіб.

Коли є відсутньою батьківська увага, у дітей можуть спостерігатися такі психологічні стани як відчуття тривоги, нервове напруження. Дитина стає конфліктною, розбалансованою, байдужою, що неодмінно позначається на її розвитку.

Зовсім по іншому має вигляд справа, коли поруч є батько, коли він займається вихованням дітей: проекцією є гармонія в психологічному стані дитини, емоційний комфорт, спокій, відчуття захищеності. А для дитини це відчуття є дуже важливим. Коли змалку дитина спокійна, врівноважена, розвинута, то в майбутньому ви побачите сильну, впевнену в собі особистість.

У жінки материнський інстинкт прокидається відразу. Батькові потрібно більше часу. Якщо чоловік був поряд під час вагітності дружини – процес усвідомлення і прийняття ролі батька пройде значно швидше. Дослідження довели: чим більше батько присутній у житті дитини, тим ближчий буде емоційний зв'язок дитини і батька в майбутньому[1]. Саме батько для дитини є зразком і проводарем у доросле життя. Особливо для хлопчиків. Дитина має бути впевнена, що за будь-яких обставин може звернутися до батька за допомогою.

Роль тата не обмежується фінансовим забезпеченням для належного проживання. Батькова присутність позитивно впливає на формування і розвиток гармонійної особистості дитини. Це довели вчені з Центру поведінки й еволюції при університеті Ньюкасла. Упродовж п'ятдесяти років вони стежили за життям 17 тисяч людей, починаючи з дитинства. Після досягнення зрілого віку, з учасниками експерименту здійснили детальне інтерв'ю. Виявилось, що діти, де саме батько брав активну участь у вихованні, вирости успішнішими, ніж ті, якими опікувалися тільки матері! Ці люди краще влаштовувалися в життя й будували кар'єру[1].

« Майстер робить більше помилок, ніж учень спроб». Незважаючи на помилки, батько вчить свою дитину долати труднощі. Саме в батька, як чоловіка, є стрижень твердості, впертості, мудрості, щоб досягнути поставлену ціль. І дитина, бачачи цей приклад, наслідує його. Думаю, в кожного в сім'ї були такі випадки: коли мама бігає, метушиться, багато розмовляє, а тато, як нам здавалося, нічого не робить. Згодом бачимо його відповідь, реакцію на подію. Тож сім'я спокійна і крокує далі вперед. Батько – це капітан команди, яка долає естафету.

На наше переконання, бути батьком дитині – це велике покликання. Бути батьком дитині непросто. Батько, дбаючи про благоустрій своєї сім'ї, дає своїм дітям карту життя (де компас, поки дитина мала, в його руках). А далі, коли дитина виросла, стала особистістю, батько цей компас передає своїй дитині в руки. Це означає виховати Особистість, нову Людину.

Список використаних джерел

1. Сорокіна Марина блог «Роль батька в житті дитини» [електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.fdu.org.ua/ua/news/24975>
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Хрестоматія/А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. - 673с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Хрестоматія/А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. - 678-679с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).

Науковий керівник: к.п.н., доцент Лещенко І.Т.

Базюк М. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ КОРЕКЦІЙНИХ АРТ-ТЕРАПІВТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Арт-терапія — це вид психотерапії та психологічної корекції, заснований на мистецтві та творчості. Вперше цей термін був використаний Андріаном Хілом у 1938 р. при описі своєї роботи та незабаром отримав широке поширення.

У вузькому сенсі під арт-терапією зазвичай мається на увазі терапія образотворчим мистецтвом з метою аналізу та позитивного впливу на психоемоційний стан людини [1, с. 11].